

MANS
MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
W ŁOMŻY

**JĘZYK I KULTURA UKRAIŃSKA
WE WSPÓŁCZESNEJ HUMANISTYCZNEJ PRZESTRZENI
CZASOWEJ: ASPEKTY KOMUNIKACJI MIĘDZYJĘZYKOWEJ I
KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI KOMUNIKACYJNYCH
WSPÓŁCZESNEGO SPECJALISTY**

ZBIÓR MATERIAŁÓW Z MIĘDZYNARODOWEJ NAUKOWO-PRAKTYCZNEJ KONFERENCJI INTERNETOWEJ

**УКРАЇНСЬКА МОВА ТА КУЛЬТУРА
В СУЧАСНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ЧАСОПРОСТОРИ:
АСПЕКТИ МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ФОРМУВАННЯ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ
ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Redakcja naukowa:
Zoia Sharlovyh
Tetiana Hyrina**

Łomża – Irpiń, 21.02.2024

MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W ŁOMŻY
PAŃSTWOWY UNIWERSYTET PODATKOWY

**JĘZYK I KULTURA UKRAIŃSKA
WE WSPÓŁCZESNEJ HUMANISTYCZNEJ
PRZESTRZENI CZASOWEJ: ASPEKTY KOMUNIKACJI
MIĘDZYJĘZYKOWEJ I KSZTAŁTOWANIE
KOMPETENCJI KOMUNIKACYJNYCH
WSPÓŁCZESNEGO SPECJALISTY**

**Zbiór materiałów
Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji Internetowej**

21 lutego 2024 r.

Łomża – Irpin
2024

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК В ЛОМЖІ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**УКРАЇНСЬКА МОВА ТА КУЛЬТУРА
В СУЧАСНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ЧАСОПРОСТОРИ:
АСПЕКТИ МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ**

**Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

21 лютого 2024 р.

Ломжа – Ірпінь
2024

УДК 811.161.2:316.7(06)

ББК 81.2(Укр)я431

У 45

*Rekomendowany do rozpowszechniania w Internecie przez Radę Naukową
Państwowego Uniwersytetu Podatkowego
(protokół nr 11 z dnia 28 marca 2024 r.)*

У 45

Język i kultura ukraińska we współczesnej humanistycznej przestrzeni czasowej: aspekty komunikacji międzyjęzykowej i kształtowanie kompetencji komunikacyjnych współczesnego specjalisty [wydanie elektroniczne] : zbiór materiałów Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji Internetowej, Łomża – Irpin, 21 lutego 2024 r. / Redakcja naukowa: Zoia Sharlovych, Tetiana Hyrina. Irpin : Państwowy Uniwersytet Podatkowy; Łomża: Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży. Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2024. 518 s. Format PDF ; publikacja internetowa; depozytariusz instytucjonalny. ISBN 978-83-969222-6-7
ISBN 978-966-337-721-6

Recenzenci:

dr hab. prof. Wasylieva Oleksandra, Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Ukraina;

dr hab. doc., prof. Kovpak Viktoriia, Zaporoski Uniwersytet Narodowy, Ukraina;

Rada redakcyjna:

dr hab., prof. Zykun Nataliia, Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Ukraina;

dr hab., prof. Hyrina Tetiana, Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Ukraina;

dr Sharlovych Zoia, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska;

dr doc. Zaitseva Inna, Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Ukraina;

dr doc., Kalyta Olena, Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Ukraina

Zbór zawiera materiały Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji Internetowej, która odbyła się 21 lutego 2024 r. w Zakładzie Komunikacji Społecznej, Literatury i Kultury Kierunku Technologii Społecznych i Humanistycznych, Sportu i Rehabilitacji Państwowego Uniwersytetu Podatkowego, zorganizowanej wspólnie z partnerami ukraińskimi i zagranicznymi. Publikacje odzwierciedlają kierunki i wyniki badań naukowych dotyczące następujących zagadnień tematycznych: język ukraiński jako fenomen kultury narodowej, komunikacja międzyjęzykowa we współczesnym świecie geopolitycznym, dialog międzykulturowy i prezentacja kultury ukraińskiej, kompetencje komunikacyjne współczesnego specjalisty, projektowanie mediów i komunikacja wizualna we współczesnym wymiarze kulturowym, współczesne środki masowego przekazu i uniwersalność człowieka, komunikacja biznesowa i studia nad tłumaczeniami: wyzwania współczesności. Publikacja przeznaczona jest dla szerokiego grona czytelników zainteresowanych powyższymi zagadnieniami.

Zbiór powstaje z gotowych materiałów dostarczonych przez autorów. Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za materiały przekazane do publikacji.

Wydawnictwo: MANS w Łomży

УДК 811.161.2:316.7(06)

ББК 81.2(Укр)я431

ISBN 978-83-969222-6-7

ISBN 978-966-337-721-6

© Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych
w Łomży (Rzeczpospolita Polska), 2024

© Państwowy Uniwersytet Podatkowy, 2024

IN THE EDUCATIONAL PROCESS FOR
ACHIEVING COMMUNICATIVE COMPETENCES242

Макаренко Андрій, Кузнєцов Олексій, Яковенко Вікторія
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ251

Науменко Ліана
СПІЧРАЙТИНГ ЯК МИСТЕЦТВО Й ТЕХНОЛОГІЯ КОМУНІКАЦІЇ256

Окунькова Лілія, Башинська Діана
ВАЛІДНІСТЬ БІЛІНГВІЗМУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ260

П'ятничка Тетяна, Шилінська Інна
АКТУАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ
ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ МОВОЗНАВСТВА267

Тележкіна Олеся
КОМУНІКАТИВНІ НАВИЧКИ: ТРЕНД В ОСВІТІ ЧИ
ГНУЧКІ НАВИЧКИ ДЛЯ ЖИТТЯ?272

Шапошник Галина
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ
У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ АКТИВНОСТІ
ТА КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ276

Штохман Лілія
РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТУДЕНТІВ ЗВО ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ282

Чернобай Ольга
ПЕДАГОГІЧНИЙ ДІАЛОГ У НАВЧАННІ МАТЕМАТИКИ287

Чорноус Оксана

Тележкіна Олеся,
*д-рка філол. наук, професорка,
професорка кафедри психології,
педагогіки і мовної підготовки,
Харківський національний університет
міського господарства
імені О. М. Бекетова,
м. Харків, Україна*

КОМУНІКАТИВНІ НАВИЧКИ: ТРЕНД В ОСВІТІ ЧИ ГНУЧКІ НАВИЧКИ ДЛЯ ЖИТТЯ?

Проблема розвитку комунікативних навичок час від часу актуалізується, і це засвідчує значна кількість наукових і науково-методичних публікацій у той чи той період. Однак чи доречно говорити про актуалізацію того, що ніколи не втрачає своєї актуальності? І те, що нині ми часто натрапляємо на пропозиції взяти участь у тренінгових програмах і вебінарах, долучитися до комунікативних практикумів чи розмовних клубів, а це все підтверджує трендовість таких ініціатив на ринку освітніх послуг, аж ніяк не означає, що такі напрями не мали розвитку в усі попередні роки життєдіяльності суспільства. Питання полягає в тому, які підходи застосовували для їх формування й удосконалення в освітній системі. Позаяк вироблення навички лише задля того, щоб вона була представлена в колекції з-поміж інших навичок і не мала, так би мовити, «практичної апробації», навряд чи видається доцільним. І саме зміна тенденції «навчання задля навчання» на «навчання задля життя» дало новий поштовх у розвитку цього напрямку.

У сучасній науковій літературі комунікативні навички розглядають у сукупності «м'яких навичок для життя» (рис. 1), які своєю чергою потрактовують як комплекс психологічних і соціальних навичок, без яких неможливі досягнення гармонії у внутрішньому світі людини і реалізація її продуктивної взаємодії із зовнішнім оточенням [1-8].

І всі ці навички надзвичайно важливі, але їх не можна розглядати відокремлено, а отже, і розвивати поокремо, адже вони не реалізуються осібно, вони взаємопов'язані, й одна виступає базисом для іншої.

Наприклад, скільки б ми не говорили про важливість вироблення навички працювати в команді, ми не зможемо її сформувати, якщо не будуть розвинуті комунікативні навички, емоційний інтелект, навички креативності і гнучкості, уміння розв'язувати проблеми й ухвалювати рішення.

Рисунок 1 – М'які навички для життя

Джерело: створено авторкою на основі опрацьованих наукових джерел [1–8].

Що своєю чергою передбачає виформовування навички практичного застосування знань про культуру і суспільство, навички співпереживання. І це засвідчуватиме сформованість комунікативних навичок. Виформовування навичок критичного мислення і позитивного мислення, розвинутий емоційний інтелект засвідчать виробленість навичок розв'язання проблем та ухвалення рішень.

І це дуже узагальнена схема. Якщо створювати удокладену картину, то матимемо густе мереживо ниточок-зв'язків різних навичок, які спочатку видавалися зовсім недотичними одна до одної.

А основою розвитку таких гнучких навичок є уміння ефективно навчатися, тобто самонавчання. За такого підходу учень чи студент з об'єкта навчання перетворюється на його активного учасника. Педагог дає підказку – як можна отримати те чи те знання, тобто підказує шлях до цього знання, але не дає саме знання. Хоча й зараз, незважаючи на усвідомлення важливості розвитку навичок самонавчання, окремі представники студентства схильні до того, щоб «споживати» готовий матеріал, який викладач подає на лекції, а не брати участь у занятті, де педагог пропонує «випробувати» на собі ті чи ті техніки, наприклад, розвитку критичного мислення, які, як ми щойно згадували, безпосередньо зв'язані з комунікативними навичками. На запитання «Чи вважаєте ви за доцільне застосування технік, з якими ми сьогодні працювали?» викладач з-поміж

усіх інших відповідей почув такі: «Навіщо ви мене примусили думати? Просто дайте мені завдання, я його виконаю, й отримаю оцінку. Думки в кожного свої» або «Значно корисніше слухати, що розповідає викладач, аніж робити щось самому». Тобто подеколи зберігаються застарілі підходи, до пасивного вияву в яких здобувачі освіти дуже швидко звикають і не можуть налаштуватися, як-то кажуть, на іншу, активну, хвилю.

Більшість студентів усе ж таки відгукуються на пропозиції активного пізнання і беруть діяльну участь у заняттях. І самі визначають важливість комунікації, а отже, і значущість формування комунікативних навичок для них самих. Підтвердженням цього є варіативність добору «своїх» синонімів до слова «комунікація», тобто тих, які відображають сприйняття обговорюваного явища кожним учасником (рис. 2) і запитань, які студенти ставили самі до себе (рис. 3).

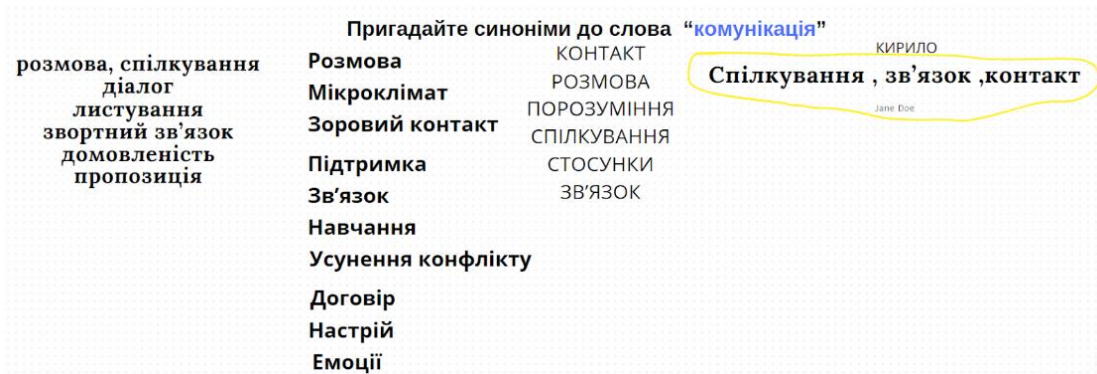

Рисунок 2 – Фрагмент застосування техніки з розвитку критичного мислення
Джерело: фрагмент виконання студентами завдань на практичному занятті (із досвіду викладацької діяльності авторки).

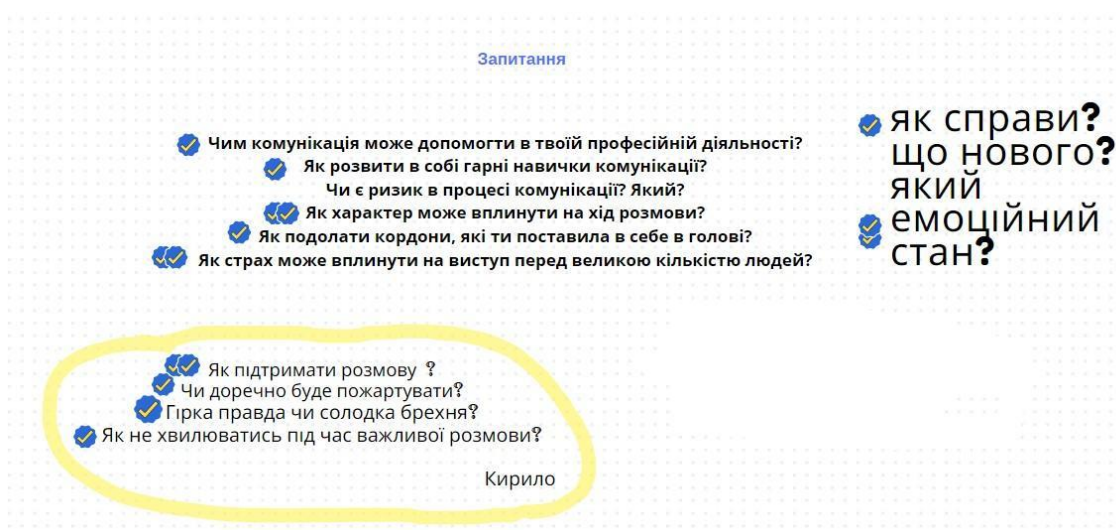

Рисунок 3 – Фрагмент застосування техніки «Формулювання запитань»
Джерело: фрагмент виконання студентами завдань на практичному занятті (із досвіду викладацької діяльності авторки).

Своїми запитаннями студенти окреслювали найбільш важливі для них аспекти в реалізації спілкування. І це окреслення стало першим кроком до розуміння ваги цього вияву у комунікації, а отже, і першим кроком до можливого розв'язання цього питання. Оскільки сформулювавши запитання, здобувачі освіти потім пояснювали, чому розв'язання саме цієї проблеми для них важливе. А усвідомивши проблему, людина починає шукати способи її розв'язання. І в нашому контексті – визначитися, як виробити комунікативні навички, які допоможуть подолати окреслену перешкоду на шляху до успіху (незалежно від сфери реалізації людини).

Отож, повертаючись до запитання, яке ми окреслили в заголовку, можна упевнено сказати, що комунікативні навички – це м'які навички для життя, які вирізняються начасністю, попри будь-які тренди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова О. В., Пуляк О. В., Терещук А. І. Формування м'яких навичок у здобувачів освіти через застосування тренінгових технологій. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки»*. 2021. Вип. 18 (47). С. 10–28.
2. Карузо Девід Р., Саловой Пітер. Емоційний інтелект керівника. Переклад: Д. Яровий. Київ : Саміт-книга, 2016. 296 с.
3. Навички для успішної кар'єри: курс для здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Київ, 2020, 300 с. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/02/24/Methodichni%20materialy%20kursu%20Navychky%20dlya%20uspishnoyi%20karyery_02_24.pdf
4. Семенов О., Кульбабська О. Формування м'яких навичок студентів-філологів у міжрегіональному проєкті з інфомедійної грамотності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 4 (108). С. 231–247.
5. Sam Philip. Twenty thinking tools. 2006 116 с.
6. Haselberger D., Oberhuemer P., Perez E., Cinque M. Mediating Soft Skills at Higher Education Institutions: Guidelines for the design of learning situations supporting soft skills achievement. California : Modes, 2012. 133 p.
7. O'Mahony J. Soft Skills for Business Success. Deloitte : Deloitte Access Economics, 2017. 44 p.
8. The Importance of Soft Skills / British Council : website. URL : <https://www.britishcouncil.my/english/courses-adults/learning-tips/importance-of-soft-skills>